דברים ג
— שבת חזון —

א. פרשת דברים לייענט מען אַלע־מאָל אין דעם שבת וואָס פאַר תשעה באב — „שבת חזון". דערפון איז פאַרשטאַנדיק [1], אַז דער ענין פון שבת חזון איז מרומז אין פרשת דברים.

וואָס איז דער ענין פון שבת חזון?

איז ידוע וואָס ר׳ הלל פאַריטשער [2] ברענגט [3] „בשם הרב מבארדיטשוב נבג״מ", אַז „שבת חזון" איז פון לשון מחזה. אַז אין דעם שבת באַווייזט מען „לכאו״א המקדש דלעתיד מרחוק".

און דער באַרדיטשעווער איז עס מבאר מיט אַ משל (ווי געבראַכט דאָרט), פון אַ פאָטער וואָס האָט אויפ־געגייט אַ טייערן מלבוש פאַר זיין קינד, און דער קינד האָט דעם בגד צעריסן לכמה קרעים. האָט אים דער פאָטער געמאַכט אַ צווייטן לבוש, אָבער דער קינד האָט דעם צווייטן בגד אויך צעריסן. האָט דער פאָטער אויפ־געגייט פאַרן קינד אַ דריטן לבוש, אָבער ער האָט עס עם ניט געגעבן צו אָנטאָן, נאָר „לפרקים רחוקים ידו־עים" באַווייזט ער פאַרן קינד דעם לבוש, זאָגנדיק דערביי, אַז ווען ער וועט זיך פירן בדרך הישר — וועט ער עס אים געבן אָנצוטאָן. און דורך דעם איז אים דער פאָטער מרגיל צו גיין בדרך הישר, ביז דאָס ווערט ביים קינד „כמו טבע", און דאַן גיט דער פאָטער אַוועק דעם לבוש צו זיין קינד ער זאָל אים אָנטאָן.

ב. פון די ענינים וואָס מען קען אָפּלערנען פון דעם אויבנדערמאָנטן משל איז: אַז דאָס וואָס שבת חזון באַווייזט מען „לכאו״א המקדש דל־עתיד", איז מען דערמיט אויסן בעיקר יענע אידן וועלכע מען דאַרף באַוואָ־רענען אַז זיי זאָלן זיך פירן בדרך הישר און זאָלן ניט גורם זיין ח״ו, דורך זייערע מעשים, אַז דער „מלבוש יקר" זאָל זיך צערייסן „לכמה קרעים".

דאָס הייסט: ניט בלויז וואָס בשבת חזון, וואָס דאַן איז דער זמן הגילוי פון דעם ביהמ״ק דלעתיד [וואָס בשבת זה ווערט דער מקדש נתגלה אין אַן אופן פון ראי׳ — ווי דער לשון „מראין כו׳ המקדש דלעתיד"], ווערט אָט דער גילוי נמשך „לכאו״א", אפילו צו די וואָס אויף זיי שטייט [4] „מלאים מצות כרמון" [ובדוגמת קדושת שבת ויו״ט, וואָס איז מאיר „אף בנפש בור ועם הארץ גמור . . כמו ב(קדושת) נפש הצדיק" [5]];

נאָר אדרבה: וויבאַלד אַז די כוונה פון דעם באַווייזן דעם מקדש דלעתיד איז — בכדי צו מרגיל זיין „לילך בדרך הישר", איז דאָך פאַרשטאַנדיק, אַז דער עיקר פון דעם גילוי איז צו די וועלכע נויטיקן זיך אין דעם — דאָס הייסט, די וואָס אויב מ׳וועט זיי ניט באַווייזן, זיינען זיי שייך צו גיין ניט אין דרך הישר.

---

1) ראה של״ה חלק תושב״כ ר״פ וישב — נעתק בלקוטי שיחות ח״ה ע׳ 129 הערה 1.

2) ראשי פרקים מתולדותיו ראה ב־תחלת ספר פלח הרמון לבראשית ולשמות.

3) נעתק ברשימות הצ״צ לאיכה ע׳ 45 (אוה״ת לנ״ך ח״ב ע׳ א׳צז) בהערות.

4) עירובין יט, א (בנוגע ל„פושעי יש־ראל" ו„ריקנין"). וש״נ. וראה גם מדרש תהלים עה״פ (צב, יא) צדיק כתמר יפרח.

5) תניא ספמ״ו.

ג. נאָך אַן ענין האָט מען פון דעם משל הנ"ל:

וויבאַלד אַז די כוונה פון באַווייזן דעם לבוש „לפרקים רחוקים ידועים" איז, בכדי אַרויסצורופן ביים קינד די תשוקה צום לבוש, און אַזאַ תשוקה גדולה וואָס זאָל אויף אים פּועל'ן צו ב'יטן זיין הנהגה — ער זאָל גיין בדרך הישר — און אויף אַזוי ווייט אַז דאָס איז „נעשה אצלו כמו טבע".

— איז דאָך דערפון פאַרשטאַנדיק, אַז דער גילוי פון שבת חזון „שמראין לכאו"א המקדש דלעתיד" — אע"פ אַז דאָס באַווייזט מען נאָר „מרחוק", ביז אַז ס'זיינען פאַראַן אַזעלכע וואָס וווייסן דערפון גאָרניט — איז עס אָבער אין אַזאַ אופן וואָס פּועל'ט בפנימיות אויף יעדער אידן: אַז די ראי' וואָס דער איד זעט דעם מקדש דלעתיד מצד נשמתו, פּועל'ט זי אויף זיין גוף און נפש הבהמית — אַז אויך דער גוף ונה"ב הויבן אַן צו גיין בדרך הישר.

[נאָר בכדי עס זאָל זיין מער בגילוי און מער בפנימיות, האָט מען בדורות האחרונים — וועלכע ס'איז געווען נעענטער צו ביאת המשיח — דאָס מגלה און מפרסם געווען לכאו"א, בכדי מען זאָל זיך מתבונן זיין און פאַרטיפן אין דעם, וואָס דאָס האָט די „מחזה" א טיפערע פּעולה].

ד. וועגן די פאַרשידענע בת־קול וואָס מען איז מכריז מלמעלה מיט דער כוונה צו מעורר זיין דעם מענטשן אויף תשובה [ווי דער „בת־קול שמנהמת כיונה ואומרת אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי כו'"[6], וכיו"ב], פרעגט מען די קשיא: וואָס איז די תועלת פון די כרוזים, בעת אַז רוב מענטשן דאָ למטה הערן ניט דעם בת קול?

איז ידוע דער ביאור אין דעם, אַז די נשמה שלמעלה הערט דעם בת קול אַלעמאָל, און דורך דעם וואָס זי הערט עס למעלה „קלינגט" עס אַפּ אויך אין דער נשמה שלמטה — כמאמר „אע"ג דאיהו לא חזי מזלי' חזי". און דערפאַר זעט מען במוחש, אַז אַ מענטשן פאַלן פלוצלונג אַריין הרהורי תשובה אָן קיין שום הכנה והתבוננות לזה פון זיין זייט, וואָס דאָס איז די ווירקונג פון די כרוזים העל־יונים וואָס זיין נשמה למעלה הערט.

ולכאורה איז דאָ אַן אָרט צו זאָגן, אַז בדוגמא לזה איז אויך די „מחזה" פון שבת חזון: אַז הגם דער מענטש זעט עס ניט בעיני בשר, ביז אַז ער זעט עס ניט (לפעמים) אפילו ניט בעיני השכל (און בלויז דערפאַר וואָס ער איז מאמין בדברי חכמים, ווייס ער אַז די מעשה איז אַזוי) — פונדעסטוועגן האָט די „מחזה" אַ פּעולה אויף יעדער אידן.

אין אמת'ן אָבער דאַרף מען זאָגן, אַז ס'איז פאַראַן אַ חילוק צווישן דער ווירקונג וואָס קומט פון דער „מחזה" בשבת חזון און דער פּעולה פון בת קול:

וועגן דער התעוררות וואָס קומט אַרויס פון כרוזים שלמעלה שטייט[9],

6) ברכות ג, א.

7) לקו"ת תצא לו, ד. ד"ה אריב"ל בכ"מ ב"ק כו' תש"ב פ"א. ובכ"מ.

8) מקומות שבהערה הקודמת. לקו"ת האזינו עא, ד. המשך תרס"ו ע' קכא. וראה גם לקו"ת במדבר ו, ג. ועוד.

9) מגילה ג, א. סנה' צד, רע"א.

10) ראה לקו"ת ויקרא ד"ה אדם כי

אַז דערפאַר וואָס זי קומט (ניט מצד דעם אדם שלמטה, נאָר) מצד „אתע־רותא דלעילא", האָט זי ניט קיין קיום ביי דעם מענטשן (סיידן ער טוט אַ פּעולה בזה);

משא"כ די הליכה בדרך הישר וואָס ווערט אַרויסגעבראַכט ביי דעם מענטשן דורך דער מחזה פון שבת חזון, איז זי דאָך אין אַן אופן של קביעות ביז אַז סוף סוף בלייבט ניט קיין חשש „פן יחזור לסורו", דערפאַר וואָס „נעשה אצלו כמו טבע".

דערפון איז פאַרשטאַנדיק, אַז די מחזה בשבת חזון — וואָס יעדער איד „זעט" דעם מקדש דלעתיד, אע"פ אַז דאָס קומט מצד דעם וואָס מען ווייזט עס אים מלמעלה, איז עס אָבער אין אַזאַ אופן וואָס פּועל'ט אויף אים אין זאָל עס דערזען סו"ס מצד עצמו. און דעריבער, איז אויך די הליכה בדרך הישר וואָס קומט אַרויס דערפון — „נעשה אצלו כמו טבע".

ה. מען דאַרף אָבער פאַרשטיין: ווי קען טאַקע די מחזה פון שבת חזון פּועל'ן אין דעם מענטשן אַזאַ הליכה בדרך הישר וואָס זאָל זיין „כמו טבע", ביז אַז ער זאָל גאָרניט זיין שייך צו „יחזור לסורו" — בשעת אַז די מחזה קומט ניט מצד עבודת האדם, נאָר דערפון וואָס „מראין" מלמעלה?

ווען מען עס פאַרשטיין, בהקדים דעם טעם הפנימי פון דעם וואָס דער פאָטער גיט ניט צום בן דעם „לבוש שלישי", כל זמן זיין הליכה בדרך הישר איז נאָך ניט געווארן „כמו טבע"

יקריב (הובא בלקו"ת במדבר שם) ב, סע"ב ואילך.

— אַנדערש ווי ביי די ערשטע צוויי „לבושים", וואָס דער פאָטער האָט זיי אים געגעבן צו אָנטאָן כאָטש ער איז ניט געווען זיכער ווי דער בן וועט זיך אויפפירן. און נאָך מער (אין נמשל): כלפי שמיא גליא אַז ער וועט זיי צעריסן?

איז דער טעם אויף דעם (בדרך אפשר ובפנימיות הענינים):

ווייל דער אויפטו פון „לבוש ה־שלישי" אויף די ערשטע צוויי „לבו־שים" איז, ווי עס שטייט אין זהר[11] (אויפן פסוק[12] „אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו"), אַז דער בית ראשון ושני זיינען „בניינא דבר נש דלית בי' קיומא כלל", אָבער דער בית שלישי, וויבאַלד ער איז „בניינא דקוב"ה", וועט ער זיין קיים לעולם.

און וויבאַלד אַז ענינו פון דעם בית שלישי איז וואָס ער איז קיים בקיום נצחי, דאַרף אויך די הכנה פון דעם בן וואָס טוט אַן דעם לבוש שלישי זיין, אַז ער זאָל שטיין אין אַזאַ דרגא אַז ס'איז ניט שייך קיין חשש „פן יחזור לסורו".

ו. וואָס איז די שייכות פון בית שלישי דוקא צו דעם ענין פון „בניינא דקוב"ה" און קיום נצחי?

איז דער כללות הביאור בזה, אַז די דריי בתי מקדש זיינען כנגד די דריי אבות: דער בית ראשון איז כנגד אברהם, בית שני — כנגד יצחק, און בית שלישי — כנגד יעקב[13]. און

11) ח"ג רכא, א. ח"א כח, א.

12) תהלים קכז, א.

13) ראה לקו"ת מטות (פג, ג), דגאולה ראשונה היתה בזכות אברהם וכו'. ומפרש ע"ז ביהל אור לתהלים שם סי"ב (ע"פ מרז"ל פסחים פח, א): בית הראשון כנגד

היות ווי מדתו של יעקב איז אמת — וואָס דער פֵּירוש פון אמת איז, אַז עס איז ניט שייך קיין הפסק ושינוי [14], איז דעריבער דער בית ה׳ שלישי — וואָס כנגד יעקב, קיים בקיום נצחי [15].

ז. צו פֵּאַרשטיין קלאָרער דעם ענין ווי די דריי בתי מקדש זיינען כנגד די אבות [און אויך די שייכות צווישן די צוויי טעמים פֵּאַרוואָס דער ביהמ״ק שלישי איז קיים בקיום נצחי — דאָס וואָס ער איז כנגד יעקב און דאָס וואָס ער איז ״בניינא דקוב״ה״]:

דער ענין פון ביהמ״ק (דאיקרי משכן [16]) איז — ״ושכנתי בתוכם״ [17], דער פֵּאַרבונד פון דעם אויבערשטן מיט וועלט. און אין דעם זיינען פֵּאַראַן דריי אופנים (וועלכע זיינען מרומז אין די מספרים המתאימים — ראשון, שני און שלישי [18]):

ווי דער ביהמ״ק איז מצד ״ראשון״, ד. ה. מצד דעם אויבערשטן וואָס ער וועלט נמשך מלמעלה למטה — און דער ענין איז מדתו של אברהם, חסד, המשכה מלמעלה למטה;

ווי ער איז מצד ״שני״, ד. ה. מצד וועלט, ווי נבראים שטייען אין אַ זיכוך והעלאה מלמטה למעלה — און דער ענין איז כנגד יצחק [19] וואָס מדתו איז גבורה, העלאה מלמטה למעלה [20];

און ווי ער איז מצד ״שלישי״, ד. ה. ווי פון ביידע ענינים צוזאַמען [״מעלה״ און ״מטה״] וועלט אַ ״דירה בתחתונים״ מציאות, וואָס איז כולל ביידע צוזאַמען — און דער ענין איז כנגד יעקב, מדת התפארת, מדת אמת וואָס איז ״מבריח מן הקצה אל הקצה״ — ער איז כולל דעם קצה הכי עליון מיטן קצה הכי תחתון, ביז אַז זיי וועלן איין מציאות.

און דאָס איז דער חילוק צווישן די דריי ביהמ״ק:

אין זמן פון בית ראשון האָבן אידן בכלל ובעיקר געדאַרפט זיין אין דער בחינה פון ״צדיקים״ [21], וואָס זיינען ממשיך אלקות מלמעלה למטה — און ווײַלאַד אַז די המשכה איז געווען

אברהם וכו׳. ולהעיר מרמב״ן תולדות (כו, כ), בחיי שם ועוד. צפע״נ עה״ת ויצא כח, יז.

14) ״היפך נהרות המכובים במשנה פ״ח דפרה, שהיא מה שנפסקים לפעמים״ (לקו״ת שם. ובכ״מ. וראה לקו״ש ח״ו ע׳ 92 הערה 38 בשוה״ג).

15) לקו״ת שם ואילך.

16) עירובין בתחלתו.

17) תרומה כה, ח.

18) ראה גם לקו״ש ח״ב ע׳ 302 [ובארוכה — שיחת ש״פ בהר״ב תשל״א] לענין חודש הראשון השני והשלישי, שה׳ נקודה דחודש ניסן היא יצ״מ — המשכה מלמעלה; דחודש אייר — ספה״ע, העלאה מלמטה; דחודש סיון — מ״ת, חיבור עליונים ותחתונים.

19) באוה״ת מטות ריש ע׳ אשכח מבואר (וכ״מ בלקו״ת שם פג, ג), שהשייכות דגאולה השני׳ ליצחק היא — כי יצחק הוא בחי׳ דין וגאולה השני׳ לא היתה גאולה שלימה. אבל מהמבואר בד״ה נחמו עת״ר בסופו (וראה גם ב״ב ג, סע״א) שיש מעלה בבית שני על בית ראשון — משמע שהשייכות דבית שני ליצחק היא גם מצד המעלה שבמדת הגבורה.

20) ושתי מעלות בקו ההעלאה על קו ההמשכה: א) להיותו בא מצד התחתון, הוא בפנימיות בו יותר (ראה לקו״ת ויקרא ב, סע״ב ואילך). ב) מכיון ש״למעשה ידיך תכסוף״, הרי גם האור שנמשך ע״י הוא ״מבחינת פנימיות יותר״ (ראה לקו״ת שה״ש כב, ג ואילך). וראה לקמן הערה 26.

21) ולכן בנין והתחלת ביהמ״ק הא׳ הי׳ בזמן דקיימא סיהרא באשלמותי׳, בזמן שלמה (זח״א קג, א. וראה שמו״ר (פט״ו, כו) ובכ״מ).

מצד דעם „למעלה", איז עס ניט גע־
ווען פאַרבונדן אַזויפיל מיטן „מטה",
און דעריבער האָט געקענט זיין אין
דעם אַ הפסק;

אין זמן פון בית שני, וויבאַלד ער
איז געקומען נאָכן חורבן בית ראשון
און נאָכן תיקון אויפן חורבן[22], זיינען
אידן געווען אין דער מדריגה פון
בעלי תשובה[23], וואָס ענין התשובה[24]
איז זיכוך ועליית המטה. האָט דערי־
בער דער גילוי פון בית שני געהאַט
אַ שטאַרקערע שייכות צו וועלט[25].
וואָס דערפאַר שטייט „גדול יהי' כבוד
הבית הזה האחרון מן הראשון", אַז
דער בית שני האָט געהאַט אַ קיום
אין וועלט לענגער[26] ווי דער בית
ראשון[27].

אָבער פונדעסטוועגן, וויבאַלד אַז
דער כללות ענין פון „עולם" איז
מדידה והגבלה[28], האָט אויך דער בית
שני (כאָטש ענינו איז מצד דעם מטה)
געהאַט אַ מדידה והגבלה;

און אין דעם באַשטייט דער אויפטו
פון דעם בית שלישי, אַז היות ווי
ענינו איז די התאחדות פון „מעלה"
און „מטה" צוזאַמען[29] — וועט ער

---

22) ואף שהתיקון לא הי' אז בשלימות, שלא רק שלא הי' אז הגילוי כבבית ראשון (ראה יומא כא, ב), אלא שגם ענין הגלות לא נתבטל לגמרי „כי היו מלכי עו"כ מושלים עליהם", וגם ברוחניות לא היתה אז חירות אמיתית שלכן הוצרכו אז ל„כמה גזירות וסייגים (בכדי) שלא תהי' יניקת החיצונים" (לקו"ת ר"ה נז, ג), מ"מ, הרי

(א) בפרטים אלו שנתתקנו בבית שני, מכיון שהיו לאחרי החורבן והתיקון כו' ומצד עבודת המטה, יש בהם מעלה לגבי כמו שהיו בבית ראשון (וע"ד המעלה שבה־עבודה דיחו"ת לגבי העבודה דיחו"ע — אף ש„א"א להיות ביטול הישות לגמרי" (קונט' עה"ח פ"ט), כי ע"י עבודה זו דוקא נעשה בירור הגוף ונה"ב (קונט' עה"ח שם. ובכ"מ)). וראה לקו"ש ח"ז ע' 172 ואילך.

(ב) ע"י הגזירות וסייגים נמשך אור נעלה יותר (ראה לקו"ת מטות פה, א. המ־שך תרס"ו ע' פט. ועוד) וראה הערה הבאה.

23) שגם בהם — ב' קצוות אלו: מצד אחד, רוב הבע"ת [מלבד אלו שהגיעו לבחי' תשו"ע — ראה המשך ר"ה תש"ה ספט"ז] צריכים שמירה יתירה ולומר אי אפשי (לקו"ת ואתחנן ט, ד), בדוגמת הסייגים שבבית שני; אבל ע"י שמירה זו גופא, מתרחקים מן הרע גם מצד חומר הגוף ונה"ב השייך לחטא, ו„מעלתן גדולה ממעלת אלו שלא חטאו מעולם" (רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד).

24) ולכן בנין והתחלת ביהמ"ק הב' הי' בזמן ממשלת כורש ונתן נפקתא לבנינו וכו' (עזרא ו, ד. וראה ג"כ ר"ה ד, א).

25) להעיר מרמב"ם הל' ביהב"ח ספ"ו — נתבאר בארוכה בההתועדות רשמחת בית השואבה תשכ"ד (לקמן ע' 68 ואילך. לקו"ש חט"ו ע' 101 ואילך). ואכ"מ.

26) ראה לקו"ת ויקרא ב, ריש ע"ד: „אזי יהי' דבר המתקיים . . שע"י בירור נה"ב נמשך . . בחי' כי לא אדם". ולכאורה הכוונה שם, שהטעם מה שבחי' אתעדל"ת יש לה קיום יותר, היא [לא רק שע"י העבודה, נעשה האדם כלי להאור, אלא] גם, מצד מעלת בחי' האור הנמשך על ידה (ראה לעיל הערה 20), בחי' „לא אדם" שאין שייך בו שינויים (ראה תו"א עב, ג. ובכ"מ).

ועפ"ז יש לומר, שגם באריכות השנים דבית שני — ב' טעמים אלו. ולהעיר מאו־ה"ת ש"ש ע' א'תקכז.

27) חגי ב, ט. ב"ב ג, סע"א ואילך. וראה הערה 29.

28) ראה שעהיוה"א פ"ז (פב, א).

29) שהרי העילוי דלעתיד הוא שאז יהי' „כדין וכדין" — ראה לקו"ת ד"ה ושמתי כד־כד. לקו"ש ח"ז ע' 200 ואילך. ועוד.

וע"פ המבואר בלקו"ש ח"ח ע' 27 (הערה השני' להערה 42) ש„עיקר המעלה הוא זיכוך המטה, אלא שתכלית השלימות שבזה הוא ש„המטה" יתעלה כ"כ עד שיהי' בו גם ענין ה„אור" של העליון"* — יומתק

*) וע"ד המבואר בלקו"ש ח"ח ע' 190 הערה 27, בענין תלמוד ומעשה, דאף שגם

במילא זיין קיים בקיום נצחי, וויל דער „גבול" פון וועלט גופא וועט זיין בלי גבול.

ח. ווי איז דאָס מעגלעך אַז דער מטה, וואָס ענינו איז הגבלה און שינוי, זאָל ווערן „חד" מיטן בל"ג פון למעלה — אויף דעם זאָגט דער זהר[31] אַז דער מקדש דלעתיד איז „בניינא דקוב"ה", „בונה ירושלים ה' איהו ולא אחרא":

בעת די המשכה איז פון גילויים, וואָס יעדער גילוי, ווי הויך ער זאָל ניט זיין, האָט ער אַ ציור און אַ גדר, זיינען דאָן „מעלה" און „מטה" צוויי ענינים;

בשעת אָבער ס'איז מאיר דער גילוי העצמות — „ביום השלישי יקימנו ונחי' לפנ"ו[30], פנימיות ועצמות א"ס ב"ה"[31] — און עצמות איז דאָך מושלל פון אַלע תוארים — „שלילת הגבול ושלילת הבלי גבול"[32], ווערט דעמאָלט דער „גבול" פון דעם מטה מיטן „בלי גבול" פון דעם מעלה איין ענין[33].

ט. און דאָס איז אויך דער ביאור ווי אַזוי די „מחזה" פון שבת חזון, וואָס „מראין לכאו"א המקדש דלעתיד" — אע"פ אַז דאָס באַווייזט מען מלמעלה — פועל'ט אויפן מענטשן אַז ער זאָל זיך פירן בדרך הישר ביז אַז סו"ס זאָל דאָס ביי אים ווערן „כמו טבע", פונקט ווי ער וואָלט געזען די „מחזה" מצד עצמו:

דער ענין הנצחיות פון דעם מקדש דלעתיד איז, אַז ער איז נצחי ניט בלויז מצד דעם ענין המקדש, נאָר אויך מצד דעם עולם וואו ער געפינט זיך. וואָרום מצד דעם גילוי העצמות איז „הוי' ימלוך לעולם ועד"[34], אַז דער זמן, וואָס ענינו איז „שינוי", ער אַליין ווערט נצחי און בלי גבול[35].

[וע"ד הידוע[36] אין דעם ענין פון אחדות ה', אַז די אמיתת האחדות

מה שבית שלישי שייך לבית שני יותר מלבית ראשון

[ראה פיה"מ להרמב"ם בהקדמתו, בבי' סדר המסכתות (מס' מדות) ותוי"ט פתיחה למס' מדות — נעתקו בלקו"ש ח"ז ע' 198 הערה 5 — בשוה"ג. ולהעיר גם מזה ששניהם (בית שני ובית שלישי) נקראים „בית אחרון" (ראה זח"ב קג, א. ועפ"ז יש לתוס' פי' הזהר (ח"א כח, א) ש„הבית הזה האחרון" קאי אביהמ"ק השלישי עם דרשת רז"ל (ב"ב שם) שקאי אביהמ"ק השני)]

— כי בית שני ענינו הוא העלאת המטה, וזהו עיקר המעלה שבבית השלישי.

30) הושע ו, ב. וברש"י שם: ביום השלישי — בבנין בית השלישי.

31) ד"ה יחיינו מיומים לקו"ת דברים (סד, א). דשנת תרצ"א (בסה"מ קונטרסים ח"א) בסופו. ועוד.

גילוי העצם (שנעשה ע"י לימוד התורה) הוא (לא ענין נוסף, כ"א) נוגע לענין ה„דירה", המשכת העצמות — בכל זה, המעשה הוא העיקר.

32) המשך תרס"ו ריש ע' קסח. ובכ"מ.

33) ראה גם לקו"ש ח"ז שם ע' 202.

34) בשלח טו, יח.

וע"פ מ"ש בפנים יש לבאר פירש"י (שם פסוק יז ד"ה מקדש): „ואימתי יבנה בשתי ידים, בזמן שה' ימלוך לעולם ועד" — שהשייכות ד„שתי ידים" ל„הוי' ימלוך לעולם ועד" היא, כי ענין הבנין בשתי ידים הוא החיבור של בחי' הבל"ג ד„שמים" שמצד בחי' „ימין" עם הגבול ד„ארץ" שמצד בחי' „שמאל" (ראה לקו"ת נשא כא, ג-ד), ועיקר חיבור זה יהי' „בזמן שהוי' ימלוך לעולם ועד", כאשר גם הגבול דזמן עצמו יהי' בבחי' בל"ג כבפנים.

אלא שבכללות הי' ענין זה גם במקדש שבעוה"ז ואפילו במשכן (לקו"ת שם), וראה גם לקו"ש ח"ז שם בפירוש „כנגד היכל וכתליו".

35) עט"ר ז, א. ע"ש באריכות.

36) ראה לקמן ע' 156 ואילך.

פון הוי׳ אחד ובפרט ווי זי איז מצד עצמות איז — אז די אחדות איז ניט נאר מצד אלקות, נאר אויך מצד דער בריאה גופא].

און דעריבער, וועז מ׳ווייזט א אידן דעם מקדש דלעתיד וואס ער איז נצחי אויך מצד דעם מטה, ווערט במילא אויפגעטאן אין דעם אידן דער העדר השינוי אויך מצד אים, ביז אויך מצד זיין גוף ונפש הבהמית, אז אויך מצד זיי ווערט ביי אים די הליכה בדרך הישר כמו טבע און ס׳איז ניט שייך כלל אז יחזור לסורו ח״ו.

י. און דאס איז דער טעם הפנימי וואס דער ענין פון שבת חזון (דאס וואס אין דעם טאג ״מראין לכאו״א המקדש דלעתיד״) איז נתגלה געווארן דורכן באדרידטשעווער — וואס ער האט געהאט א שייכות מיוחדת צום אלטן רבי׳ן און חסידות חב״ד [37]; און דערנאך איז דאס נתגלה געווארן בפועל דורך ר׳ הלל פאריטשער, וואס איז געווען פון די גדולי חסידי חב״ד [38]

— ווייל דער אויפטו פון חסידות חב״ד איז [39], אז אחדות הוי׳ זאל זיך אנהערן אין וועלט ניט בלויז מצד למעלה (ובאדם עצמו — בדרך אמונה), נאר אויך מצד דעם מטה (ובאדם עצמו — ״וידעת״) — און דאס איז דער ענין פון שבת חזון, אז דער ״מראין״ וואס קומט מלמעלה זאל פועל׳ן אין דעם תחתון, ביז זיין הנהגה בדרך הישר זאל ווערן ״כמו טבע״, כנ״ל.

יא. כשם ווי דער בית שלישי וואס איז כנגד יעקב — כאטש ער איז העכער פון בית ראשון ושני — קומט ער לאחרי קדימת בית ראשון ושני [39] וואס זיינען כנגד אברהם ויצחק (וואס דערפאר ווערט ער אנגערופן ״שלישי״) [40],

עד״ז איז אויך שבת חזון — ווען מ׳ווייזט דעם בית שלישי — קומט ער בהמשך צו פסח וואס איז כנגד [41] אברהם

— וואס שבת חזון איז דאך דער שבת וואס פאר [42] תשעה באב (אדער ת״ב גופא, כשחל בשבת) — און די קביעות פון תשעה באב איז דאך אלע־מאל די זעלבע ווי די קביעות פון ערשטן טאג פסח, וסימנך ״א״ת״ [43] —

און בהמשך צו שבועות וואס איז כנגד [44] יצחק. וואס אלע גילויים עליונים פון א רגל ווערן נמשך די גאנצע צייט ביז דעם רגל שלאחריו [44] — און דער רגל שלפני שבת חזון איז דאך שבועות.

איז דער ביאור אין דעם:

דער חילוק צווישן פסח, דער זמן פון יצי״מ, און שבועות, דער זמן פון מתן תורה, איז, אז יצי״מ איז א

---

37) ראה מכתביו וכו׳ — נדפסו בספר התולדות — אדה״ז (קה״ת, תשכ״ז) ע׳ רנז (בהוצאת תשמ״ר — ח״ד ע׳ 1020).

38) להעיר ג״כ שהיאצ״ט של ר׳ הלל הוא בחדש מנחם אב (בי״א בו) ש״ק פ׳ נחמו.

39) וגם, בו עצמו יהיו בית הראשון והשני (זח״ג רכא, א) — בדוגמת מה שבת״ת ישנם ב׳ הקוין דחו״ג.

40) להעיר מהמבואר בלקו״ת תזריע כג, רע״ג (בענין המדות חג״ת).

41) לקו״ת במדבר יד, ג. פנחס עו, ב. ועוד. וש״נ.

42) ע״ד שבת הגדול — שלפני פסח.

43) טור ושו״ע או״ח סתכ״ח ס״ג — והרי גם ״סימן״ בתורה שייך להענין (להעיר מסימני טהרה דבהמה וכו׳, שהם גורמים הטהרה ולא רק מודיעים — ראה צפע״נ (להגאון הרצובי) על הרמב״ם הל׳ מאכלות אסורות רפ״א. לקו״ש ח״א פ׳ שמיני ובה־נסמן שם).

44) ראה לקו״ת ברכה צח, ב.

גילוי מלמעלה, בדרך אתערותא דל־עילא וואס איז ניט פאַרבונדן מיטן מטה, און ער איז כנגד אברהם, וואס מדתו איז חסד והמשכה מלמעלה ל־מטה; און שבועות (וואס קומט לאחרי העבודה פון ספירת העומר און ווערט אנגערופן „שבועות" ע״ש זה, ע״ש „שבעה שבועות תספר לך") איז פאַר־בונדן מיטן „מטה"[45] (און אויך מצד „זמן מתן תורתנו" איז דאָך אַז דער עיקר חידוש פון מתן תורה „התחתונים יעלו לעליונים והעליונים ירדו לתח־תונים"[46], און ער איז כנגד יצחק, וואס מדתו איז גבורה והעלאה מ־למטה למעלה[47].

און ווי‌באַלד אַז שבת חזון איז ענינו דאָס באַווייזן דעם בית השלישי, וואס ער איז כולל המשכה והעלאה אינאיינעם — דעריבער קומט ער בהמשך און לאחרי פסח און שבועות.

יב. אָט־די צוויי קווים — העלאה און המשכה — זיינען פאַראַן (ווי אַלע ענינים) אויך אין תורה גופא[48]. און דאָס איז דער חילוק צווישן די ד׳ ספרים הראשונים און משנה תורה, וואס „משה מפי עצמו אמרו" (וברוח הקודש)[49]:

די ערשטע פיר ספרים, כאָטש אויך זיי זיינען געקומען צו אונז דורך משה רבינו, האָט זיי משה איבערגעגעבן נאָר ווי אַ שליח[50] (ד. ה. אַז אין זיי איז ניט אַריינגעמישט קיין השגה פון אַ נברא, אפילו ניט די השגה פון משה רבינו) — המשכה מלמעלה;

---

45) אלא שכלול בו גם ענין דיום הב־כורים (ברכת ה׳ מלמעלה למטה), ויום השבועות עצמו ה״ה איחוד המטה ומעלה: (יש בו הענין ד)תספרו (ויש בו הענין שבא ממילא יום ה)חמשים יום.

וע״ד שבחג המצות (לושי ועשי עוגות דאבוהם — ב״ר פמ״ח, יב) יש בו ענין הפטח (גדי עזים * דיצחק — תיב״ע. פדר״א פל״ב. פרש״י תולדות כו, ט) והמרור (דקו האמצעי, יעקב — לקו״ת שה״ש טו, א), וע״ד שבחה״ס (ויעקב נסע סוכותה — זח״ג קי, ב) יש בו חג האסיף (ועל׳ מגרנך כו׳ לבית) ואסיפה בברכת ה׳ רבה (שלכן נאמר בחה״ס ג״פ שמחה — יל״ש אמור רמז תרנד).

46) שמו״ר פי״ב, ג. וראה גם תנחומא וארא טו.

47) ואף שבמ״ת נתחדש גם „העליונים ירדו לתחתונים" (וראה לעיל הערה 18, שלכן הי׳ מ״ת בירחא תליתאי) — הרי

(א) גם ב„העליונים ירדו לתחתונים" עיקר החידוש הוא (לא ההמשכה מלמעלה — שהרי זה הי׳ גם לפני מ״ת — כ״א) ירידה העליונים לתחתונים, שהגילוי במ״ת נקלט בגשמיות העולם (ראה לקו״ש חי״ח ע׳ 4־23).

(ב) עיקר הכוונה של ביטול הגזירה היא

*) והתכלית בזה ובא באותו יום בפועל — קבלת יעקב את הברכות.

[הנתינת כח על] ה„תחתונים יעלו לעליונים" (שהותחלה מיד לאחרי מ״ת), אלא שזה הי׳ אפשר רק ע״י „וירד הוי׳ על הר סיני — — ואני המתחיל" (ראה לקו״ש שם ע׳ 23).

בטגנון אחר קצת: במ״ת ישנו הענין דוידבר אלקים (דוקא) את כל הדברים האלה כו׳ ובצירוף קול שופר (דעי״ז „עם יחרדו" וכמש״נ) וירא העם וינועו גו׳ * ויש בו תכלית הענין מתן התורה ולאח״ז — ישראל אורייתא וקוב״ה כולא חד. ולהעיר מתניא פד״ה שההתחלה היא „התורה ירדה ממקום כבודה כו׳ " ואח״כ צ״ל יגיעת האדם להבין ולהגיג כו׳ ואח״כ נעשה „יחוד נפלא שאין יחוד כמוהו ולא כערכו נמצא כלל בגשמיות כו׳ ".

48) בכללות הוא ההפרש שבין תושב״כ ותושבע״פ — ראה הערה 52.

49) מגילה לא, ב. תוספות שם. וראה לקו״ה שה״ש (כ, ג), ש„מפי עצמו" הוא בחי׳ ז״א דאצילות, „שמשם הי׳ שרש נבו־אתו והשגתו" של משה.

50) רש״י מגילה שם ד״ה משה.

*) שפתותיו נוטפות מר דהתלמיד בעת שיושב לפני הרב (שבת ל, ב).

משא"כ משנה תורה, האָט משה איבערגעגעבן ווי ער וואָלט עס גע־זאָגט „מפי עצמו" [51], ד. ה. די בחינה פון וואנעט ס'איז געגעבן געוואָרן משנה תורה איז נתלבש און נתעצם געוואָרן בהשגתו של משה* [51], ע"ד עבודת התחתונים [52].

וואָס דערפאַר איז (די התחלה [53] פון) משנה תורה אלה הדברים — שהן דברי תוכחות [54] — ווייל דברי תוכחה ברענגען צו עבודת התשובה, וואָס ענינה איז (כנ"ל ס"ז) העלאה מלמטה למעלה.

און דאָס איז איינער פון די טעמים ורמזים וואָס בשבת חזון — ווען מען וויזט דעם ביהמ"ק השלישי — הייבט מען אָן לייענען משנה תורה, ווייל צוליב דעם גילוי פון דעם בית שלישי דאַרף מען האָבן ביידע קוין [55] פון תורה: ניט נאָר דעם קו ההמשכה מלמעלה וואָס אין די ד' ספרים ה־ראשונים, נאָר אויך דעם קו ההעלאה מלמטה וואָס אין משנה תורה.

און דורך דעם קומט מען צום ענין וואָס שטייט אין סיום פון משנה תורה „עד היום האחרון" ואמרו רז"ל „עד היום האחרון" [56], צו דעם „בית הזה האחרון", דער מקדש דלעתיד [57], וואָס ווען נתגלה ווערן [58] בביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש.

(משיחות שמחת בית השואבה תשכ"ד. שבת חזון תש"ל)

---

51) שהרי „לאו מאליו הי' שונה להם משנה תורה . . אלא . . שמע בסיני" — רש"י ד"ה כאשר צוך סנה' נו, ב. וראה גם זח"ג ז, א (הובא בלקו"ת שם): מעצמו לא תנינן אלא מפי עצמו . . מפי ההוא קול דאחיד ביי.

וע"פ המבואר בלקו"ת (הובא לעיל הערה 49) ש„מפי עצמו" הוא בחי' ז"א, צריך לומר, שכוונת רש"י ב„לאו מאליו כו'" היא שגם השרש דמשנה תורה הוא למעלה מבחי' ז"א, ורק שנתלבש בבחי' ז"א. ועיין בלקו"ש חי"ד ע' 1087 בהערות.

*51) וראה לקו"ש חי"ט ע' 9 ואילך. לקו"ש ר"ח שבט תש"נ ס"ד־ה.

52) ראה זח"ג (רסא, א) שההפרש ש־בין ד' ספרים הראשונים למשנה תורה הוא דוגמת ההפרש שבין תושב"כ לתושבע"פ [והכוונה (ראה מ"ע אופן רמו. אוה"ת פר־שתנו ע' ז'), שההפרש בתושב"כ לתושבע"פ — בכלל — הוא משנה תורה] — והרי תושבע"פ הו"ע העבודה ויגיעה בכח עצמו (המשך תרס"ו ע' שפג ואילך).

53) ושמו אשר יקראו לו בלה"ק — דברים (ל' קשה).

54) פרש"י שם (מספרי. וראה ג"כ ת"י ותיב"ע).

55) ובעיקר ענין התשובה (הבאה ע"י דברי תוכחות) וכפס"ד הרמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה (אבל ענין תשובה זו היא, כב־רמב"ם שם, להגאל ע"י"ז וענין הגאולה הוא — קו הג', ביהמ"ק הג').

56) וואת הברכה לד, ב. ספרי ורש"י שם.

57) ראה תיב"ע שם: בית מוקדשא בתראה.

58) ראה לקו"ש חי"ז ע' 91 הערה 63.